

Ny geolog på laget

Jeg (Berit Husteli, NGU) skal vikariere for Aleksandra Jurus mens hun har mamma-permisjon. Dermed tar jeg over nyhetsbrevet en periode og jobber sammen med Rolv Dahl i sekretariatet i komiteen. Arbeidsområde er ulike aspekter av geologisk arv og geologisk mangfold. Jeg har en master i miljø- og naturressurser, studieretning geologi fra Norges miljø- og biovitenskaplige universitet fra 2012 (NMBU, Ås). Jeg har tidligere vært sommerstudent og vikar på Kwartærgeologilaget ved NGU der kartlegging og tropisk forvitring var tema. Sist forsket jeg på

sedimentære bergarter på Universitetssenteret på Svalbard. Jeg ser fram til å jobbe med geologisk arv og mangfold, et fagområde med stort potensial.

*Feltarbeid på Østkysten av Svalbard
Foto: Ingrid Anell*

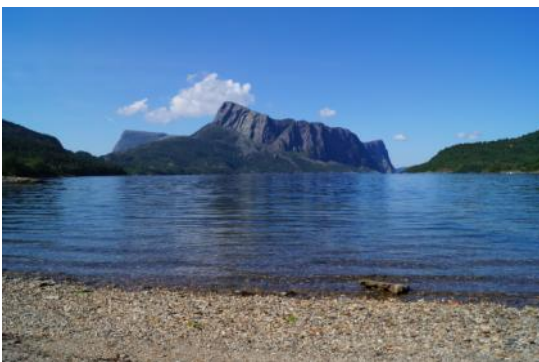
Vil du lese mer om geoparker?

Sjekk [her!](#)

HAFS jobber med å bli UNESCO Global Geopark

Den noe kryptiske forkortelsen HAFS representerer de fire kommunene Hyllestad, Askevoll, Fjaler og Solund, men de har også kommunen Gulen på laget. De ligger værhardt til ytterst i havgapet, så langt vest du kan komme på vestlandet, Ytre Sogn.

Sammen med NGU og Norsk Kvernstein-senter har de ønsket å fremme kunnskap om geologien i regionen både for tilreisende og fastboende.

*Den majestetiske Lihesten
Foto: Tom Heldal*

Som et ledd i dette er det blant annet utarbeidet er formidlingskonsept. Siste nytt er at HAFS-regionen utreder muligheten for å bli UNESCO Global Geopark (UGG). 6 februar publiserte Franziska Rüttiman rapporten; **“UNESCO Global Geopark i HAFS-regionen: Eit nytt fyrtårn for HAFS og Sogn og Fjordane?”**. Rapporten er utarbeidet av MUSEA for Sogn og Fjordane og Hyllestad kommune og begrunner hvorfor HAFS bør bli en UGG. Den 67 siders rapporten med lekre bilder falt i smak hos tilhørerne og samarbeidspartnerne har bestemt seg for å gå videre med prosessen. De har satt seg som mål å bli UGG i løpet av de neste to år. Vi heier på HAFS!

I dette nummeret:

Ny geolog på laget	1
HAFS ny UGG?	1
Nye nettsider	2
Norske Geoparker	2
Gea Norvegica får fire nye	3
Geologisk arv i indre Skandinavia (GEARS)	4
Sunnhordaland geopark	4
Reisadalen Nasjonalpark	5
Trollfjell geopark svarer på gult kort	6
Full aktivitet hos Magma	7
Tettere samarbeide mellom geoparker	7
Hva skjer	8

Trollsteinen, Svalbard. Foto: Berit Husteli

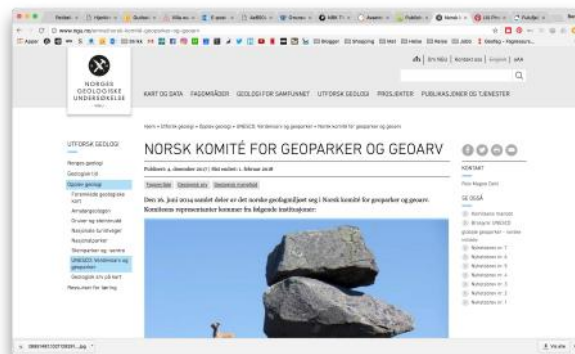
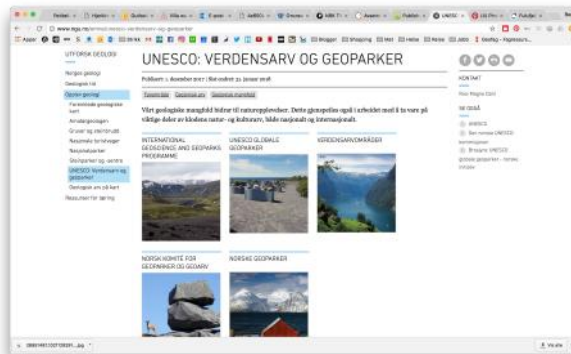
Nye nettsider; UNESCO: Verdensarv og geoparker

Nå har vi fått etablert nettsidene om UNESCO og globale og nasjonale geoparker, foreløpig på NGUs domene. Vi får se hvordan vi løser dette etter hvert. Dere finner sidene [her](http://www.ngu.no/emne/unesco-verdensarv-og-geoparker):

<http://www.ngu.no/emne/unesco-verdensarv-og-geoparker>

Vi ønsker fortsatt innspill til sidene, spesielt ønsker vi et kritisk blikk på teksten om verdensarvsteder. Vi har foreløpig ikke lagt opp til noen lansering av sidene, vi venter til vi har fått tilbakemelding fra dere på innholdet. Årsaken til at de er lagt ut nå, er at vi hadde en frist for rapportering til UNESCO den 1. februar. Dere må gjerne gi tilbakemeldinger til Rolv Dahl eller Berit Husteli.

Eksempler fra de nye nettsidene

Første søknadsrunde i Norske Geoparker

31. mars forløp i stillhet i løpet av påsken. Dog var det en viktig dato; det var nemlig fristen for å søke seg til å bli Norsk Geopark for aller første gang.

Norske Geoparker er et tilbud om å utvikle steder etter samme prinsipper som UNESCO Globale Geoparker, men med en lavere terskel og et nasjonalt system for godkjenning, veiledning og kvalitets-sikring. Det kan være et steg på veien til å bli en Unesco Global Geopark, men det kan også være et selvstendig og mindre ressurskrevende konsept.

En norsk geopark er et avgrenset, klart definert og sammenhengende område

som inneholder geologisk verdifulle steder av regional og/eller nasjonal betydning. Flere detaljer om kriteriene og mer informasjon om søknadsprosessen, selve søknaden og forpliktelser knyttet til tilbudet kan leses [her](https://www.ngu.no/sites/default/files/Norske_Geoparker%202017.pdf):

https://www.ngu.no/sites/default/files/Norske_Geoparker%202017.pdf

Bresprekk i fjordlandskap på Svalbard Foto: Berit Husteli

Nytt «Grønt kort» for Gea Norvegica UNESCO Global Geopark!

Hver fjerde år må globale geoparker gjennom en såkalt revalidering, for vurderes for fornying av medlemskapet i Global Geoparks Network. Alle geoparkene som er med i dette nettverket er samtidig UNESCO globale geoparker (UGGp), og i 2017 hadde Gea Norvegica sin første revalidering etter etableringen av denne nye UNESCO utmerkelsen (2015).

Resultatet etter en slik kontroll kan være enten fire nye år som medlem i nettverket, et grønt kort, eller medlemskap i to år (gult kort). Ved denne tredje revalideringen av Gea Norvegica, var det ekstra spenning knyttet til hvordan nytt regelverk og økte krav kunne spille inn. Men vi visste i hvert fall at vi aldri kommer til å «stryke» når det gjelder geologisk naturarv av internasjonal betydning! Oslofeltets bergarter, Langesundsjordens mineralforekomster, Fensfeltet, Ramorenen, Bamblefeltet; her er det mye å ta av.

Etter hver revalidering får man en liste med anbefalinger for de neste årene, men selve kontrollbesøket er en full gjennomgang av status på drift og aktiviteter i hele geoparken, med spesiell fokus på anbefalingene fra sist i tillegg. Så i overgangen juni/juli ankom Jane Fullerton fra Stonehammer UGGp i Canada og Tran Tan Van fra Dong Van Karst Plateau UGGp i Vietnam til fire tettpakke dager! Fire dager på å besøke alle åtte kommunene våre, mange geopark-lokaliteter, treffe representanter for eiere, guider og partnere, spise mye lokal mat og diskutere med geoparkens ansatte og styre. Med jet-lag i hver sin retning

gjennomførte Jane og Van et krevende og omfattende program.

Telemark og Vestfold viste seg fra sin beste side disse dagene, fra turen opp Telemarkskanalen, Rognstranda i vind og blest, båttur til Jomfruland, Ibsens Venstøp og til besøk i Kjærra Fossepark og alltid flotte Mølen. Og larvikitten, Jernaldergården i Skien, Fensfeltet, lunsj i Vrangfoss, fiskesuppe i Langesund, Munch i Kragerø og Bøkeskogen. Alle steder møtte våre gode geoparkvenner og geoparkeiere opp, noe som er svært viktig for et godt resultat av en revalidering.

På sitt neste oppdrag for UNESCO skulle Van til en ny søker i Afrika. Her skulle han besøke Ol Doinyo Lengai, verdens eneste aktive «søster» av Fenvulkanen. Besøket på Fen ble derfor ekstra interessant, her fikk Van se stedet der de spesielle kalksteinene først ble beskrevet og besøkt Holla kirkeruin bygget i de lokale steinene dannet i forbindelse med Fen vulkanen.

Rapporten fra besøket ble behandlet av UNESCO Global Geoparks Council i september og i januar fikk vi det etterlengtede brevet fra UNESCO: nytt grønt kort til Gea Norvegica UNESCO Global Geopark. Og en rekke anbefalinger for hva vi bør videreutvikle de neste fire år. Vi er i gang, strategiplan og handlingsplan er oppdatert og vi gleder oss allerede til jobben og til nytt besøk sommeren 2021!

Kristin Rangnes, daglig leder Gea Norvegica Geopark

*Kveldssol på Edgeøya, Svalbard
Foto: Berit Husteli*

*Half dome, Yosemite National Park, California.
Foto: Berit Husteli*

Geologisk arv i indre Skandinavia (GEARS)

Eksepsjonell struktur-
geologi i Devil's Lane,
Needles District, Canyon-
land National Park, Utah

Les mer om
GEARS [her](#)

Gjennom prosjektet GEARS jobber aktører fra Norge og Sverige bidra til å forbedre kunnskapsgrunnlaget om den geologiske arven i Hedmark og Dalarna. Prosjektet skal i første omgang utvikle en felles metode for kartlegging og vurdering av regionens geologi. Videre skal prosjektet spre informasjon og kunnskap, forvalte og skape verdier basert på den geologiske naturarven i tre områder; Folldal, Fulufjellet og Siljansringen. Nå er sentrale deler av det svenske området kartlagt etter ny metodikk, mens det i Norge jobbes med lokaliteter i Folldal og Fulufjellet.

GEARS skal også stimulere til mer samarbeid og skape et informasjons- og kunnskaps-

grunnlag for alle som arbeider med formidling av natur og kultur i reiselivsnæringen. GEARS er et samarbeidsprosjekt mellom NGU, SGU og en rekke aktører på begge sider av grensen. Prosjektet er delfinansiert av Interreg, Hedmark fylkeskommune, Dalarna Län og prosjektdeltakerne.

Rolv Dahl

Foto: Fra ekskursjon i Folldal høsten 2017

Sunnhordaland geopark

Det vart halde geopark- seminar på Bømlo 20.-21 april 2017, der spørsmålet om ein geopark i Sunnhordland var tema. Eit panel av geologar og arkeolog konkluderte der med at muligheten for ein geopark er tilstades, særleg basert på samspelet mellom øyboegeologi, arkeologi og ressursutnyttelse i form av gruver og steinbrot. Samarbeidsrådet for

Sunnhordland vil søke opptak i Nettverket for Norske Geoparker i mars 2018, som første steg på vegen mot geoparkstatus i EGN og GGN. Det blir arbeid med organisering og partnerskap iflg. prosjektdefinisjonen, og prosjektet har politisk medvind. Ein delegasjon med to ordførarar, lærarar i vidaregåande skular, reiselivsoperatørar og prosjektleiinga var på inspirerande synfaring i Odsherred Geopark i Danmark hausten 2017. Geopark-tanken lever i Sunnhordland!

Brynjar Stautland

Putelava på Bømlo. Foto: Tom Heldal

Geologisk mangfold i Reisadalen

I prosjektet «Geologisk mangfold i Reisa Nasjonalpark og Ráisduttarháldi landskapsvernområde» har to lokale geologer i firmaet Arktisk Geotek kartlagt og verdivurdert geologiske lokaliteter, med faglig bistand fra NGU. Prosjektet ble finansiert gjennom midler fra Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Troms, fordelt av Halti nasjonalparksenter og Reisa nasjonalparkstyre, i tillegg til egeninnsats. Det undersøkte området byr på mange spennende geologiske lokaliteter av stor verdi, og det er viktig at dette kartlegges

Imofossen er en viktig geologisk lokalitet i nasjonalparken, med både berggrunnsgeologiske og kvartærgeologiske verdier. Foto: Arktisk

og tas inn i forvaltnings- og formidlingsstrategier for verneområdene.

*Brefront på Svalbard
Foto: Berit Husteli*

Trollfjell geopark svarer på gult kort fra UNESCO

Trollfjell Geopark har søkt om å bli en UNESCO Global Geopark. Vinteren 2017 fikk vi svar fra UNESCO. Vi fikk godkjent Trollfjell som en geopark med geologi av internasjonal verdi. Det er det faglige, trange nåløyet som vi er veldig fornøyd med. Men på noen andre punkter, som blant annet finansiering og administra-

**TROLLFJELL ASPIRING GEOPARK
PROGRESS REPORT**

sjons-senter, fikk vi påpekning om å komme med forbedringer. Dette skulle gjøres innen to år, og vi må sende en sluttrapport på forbedringer som vi har gjort. Trollfjell Geopark har kommet godt i gang det siste året, daglig leder er på plass, og vi har flyttet inn i nye kontorlokaler i Brønnøysund. Derfor er vårt tilsvaer til UNESCO nå til engelsk oversettelse, og vi regner med å sende inn våren 2018. Så **2018 blir et spennende år for Trollfjell**, da vi håper å bli tatt opp i UNESCO. Dere kan også følge oss på facebook og på våre nye hjemmesider.

Magne Ekker

*Forsiden på Trollfjells
tilsvaer til UNESCO
Foto: Magne Ekker*

*Fossile sanddyner i Utah.
Foto: Berit Husteli*

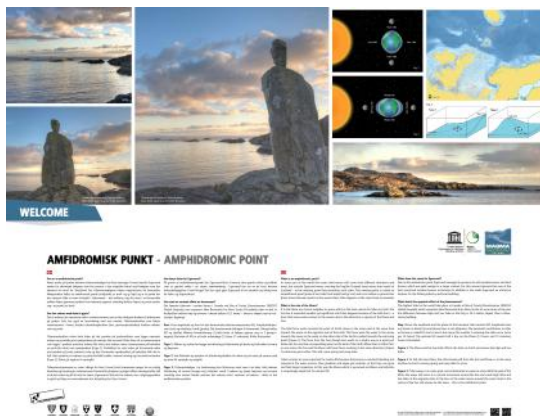
Full aktivitet hos Magma Geopark

Ferske landformer etter bresurge og nedsmelting, Svalbard.

Det er høy aktivitet hos Magma. De har sin første UNESCO Geopark re-evaluering til sommeren men har allerede levert inn dokumentene til UNESCO. De har som Gea Norvegica svart på spesifikke innvendinger; At de har etablert et besøkssenter hvor de har spennende og nyskapende utstillinger, at de og deres samarbeidspartnere logger besøks-tall slik at de kan følge med på hvilken innvirkning geoparken har på lokal turisme og at de utvikler en egen lokal geoparkøkonomi ved at de videreutvikler konseptene sine i kraft av kunnskapen de besitter og formidler. Sistnevnte punkt inkluderer flere nytenkende prosjekter, blant annet en virtuell geolo-

giutforsker, geoVR. De skal skilte flere lokaliteter til våren og reiser på International Travel Berlin 7-11 mars sammen med Gea Norvegica og 16 andre UNESCO Globale Geoparker. 27-28 februar var de på avslutningskonferanse på Reykjanes Unesco Global Geopark på Island i Drifting Apart-prosjektet sammen med Trollfjell Geopark.

Amfidromisk punkt. En av de nye plakatene Magma skal sette ut til våren.

Tettere samarbeid mellom geoparker

Foldete sedimentære lag fra Weymouth, English Riviera UNESCO Global Geopark, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
Foto: Berit Husteli

Gea Norvegica, Magma og Trollfjell Geopark hadde et felles styreseminar i Larvik 13 februar hvor de bestemte seg for arbeide tettere sammen. De tre geoparkene går sammen om en søknad til departementet. Målet er en øremerket post på statsbudsjettet fra 2019.

Ensom flyttblokk. Foto Berit Husteli

“Nordland blir til” blir bok

Arktisk landskap fra Svalbard.

Foto: Berit Husteli

Prosjektet Nordland blir til startet i 2015 som et treårig prosjekt mellom Norges geologiske undersøkelse (NGU) og Nordland fylkeskommune, med Fylkesmannen i Nordland, Museum Nord og Nord universitet som partnere. I prosjektet sammenstilles kunnskap om geologi i Nordland fylke med mål om å lage en populærvitenskapelig presentasjon om hvordan den geologiske historien har påvirket natur- og kulturhistorien i Nordland. NGU har vært på feltarbeid i de fleste kommunene i fylket for å registrere gode geologiske lokaliteter som kan brukes i undervisning, forskning og/eller turisme. Et prosjektmål i Nordland blir til er å lage ei bok som forteller den geologiske historien i Nordland fylke, hvordan landskapet har blitt til og hvordan vi forvalter ressursene som er skapt av

Sponsorbrosjyren

geologiske krefter. Boka skal skrives på en lettfattelig og populærvitenskapelig måte slik at den virker spennende og lett kan brukes av skoleelever, studenter, lokalbefolkning og tilreisende. Vi er i gang med å søke sponsorer og har startet skrivearbeidet. Dersom alt går etter planen, vil boka bli lansert i 2019.

Mjøsområdet geologi mellom to permer

I september 2017 ble boka «Mjøsområdet geologi» lansert. Boka er utgitt av Hedmark geologiforening, med bidrag fra Oljedirektoratet, Universitetet i Oslo, NGU med flere. Utgivelsen er gjort mulig med bidrag fra nærmere 30 sponsorer. Mjøsområdet historie strekker seg

langt tilbake i tid. Boka tar leseren med hundrevis av millioner år, via vulkaner, tropiske forhold, ørkentilstander og iskalde istider og ser på hvordan det karakteristiske landskapet har fått sin form, hvorfor det gror så godt og hvorfor folk slo seg ned her etter istida. Mot slutten av boka peker forfatterne også mot muligheten for å lage en geopark i Mjøsområdet.

Strukturgeologi i Utah

Foto: Berit Husteli

Bilder fra boklanseringen

Det skjer framover:

- EGU Vienna, Austria 8-13 april 2018
- Sveriges Geologiske Undersøkelser Geopark och geoturism workshop, Mörbylånga, Sverige, 25 april 2018
- **IX International ProGEO Symposium Chęciny, Poland 25-28 juni 2018**
- Geologiens dag, overalt, 8 september 2018
- 8th International Conference on UNESCO Global Geoparks, 8-14 september 2018, Madonna di Campiglio, Italy, Adamello Brenta Geopark

*Informasjon
om GeologiensDag
finner du på
geologiensdag.no!*

Fra Arches National Park, Utah. Foto: Berit Husteli

Steder du også kan lese mer om geoparker:

www.geoparks.biz
www.europeangeoparks.org
www.globalgeopark.org
<http://asiapacificgeoparks.org/>
www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/earth-sciences/global-geoparks/
www.africangeoparksnetwork.org/
<http://geachile.sernageomin.cl/en/what-is-a-geopark/initiatives-latin-america-caribbean.html>

Norsk komité
for geoarv og geoparker
v. Norges geologiske
undersøkelse (NGU)
Postboks 6315 Torgard
7491 Trondheim
www.ngu.no
ngu@ngu.no